

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA MUSIQA
MASHG'ULOTLARIDA AXBAROT VA KAMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN
FOYDALANISH**

**Nosirova Robiya, Komilova Shaxnoza, Turgunova Nodira, Raxmatova Dilafuz,
Alimjanova Asal**

**Toshkent viloyati pedagogik
mahorat markazi tinglovchilari**

Anatatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati, AKT vositalarining musiqiy idrok, eshituv, ritm, nutq, ijodkorlik va emotsional rivojlanishga ta'siri, elektron resurslar va raqamli platformalar yordamida musiqa mashg'ulotlari samaradorligini oshirish mexanizmlari hamda tarbiyachilarning AKT kompetensiyasi haqida ilmiy-amaliy tahlil berilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, musiqa mashg'uloti, AKT, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, elektron resurslar, musiqiy idrok, pedagogik texnologiya, rivojlantiruvchi ta'lim.

Annotation: This article analyzes the pedagogical significance of using information and communication technologies in preschool music education, focusing on their impact on musical perception, auditory development, rhythm, creativity and emotional growth. It also explores the effectiveness of digital tools, electronic resources and interactive platforms in music lessons and discusses the ICT competencies required for preschool educators.

Keywords: Preschool education, music lesson, ICT, digital technologies, interactive methods, electronic resources, musical perception, pedagogical technology, developmental education.

Аннотация: В данной статье рассматривается педагогическое значение использования информационно-коммуникационных технологий на музыкальных занятиях в дошкольных образовательных учреждениях, анализируется их влияние на музыкальное восприятие, слуховое развитие, ритм, творческие способности и эмоциональный рост, а также эффективность цифровых ресурсов и ИКТ-компетентность педагогов.

Ключевы слова: Дошкольное образование, музыкальное занятие, ИКТ, цифровые технологии, интерактивные методы, электронные ресурсы, музыкальное восприятие, педагогическая технология, развивающее обучение.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarini zamonaviy yondashuvlar asosida tashkil etish bolalarning musiqiy idrokini, emotsional olamini, ritmik his-tuyg'ularini va ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi, bugungi raqamli davrda axborot va kommunikatsiya texnologiyalari musiqiy tarbiyaning samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi eng qulay vositalardan biri bo'lib, ular yordamida musiqa mashg'ulotlari nafaqat qiziqarli va interaktiv, balki yuqori samarali o'quv jarayoniga aylanadi, AKTning musiqa mashg'ulotlarida qo'llanishi bolalarning eshituv diqqatini faollashtiradi, musiqiy tovushlarni farqlash, ritmni his qilish, ovozlarni solishtirish, tembr va dinamika elementlarini tushunish jarayonini tezlashtiradi, masalan, multimediali audio-video materiallar orqali bolalar turli musiqa janrlari, milliy va jahon musiqasi namunalarini tinglab, ular haqida tasavvurga ega bo'ladilar, interaktiv panel yoki proyektor orqali musiqiy animatsiyalar, raqs harakatlari, ritmik o'yinlar namoyish etilganda esa

bolalarning jarayonga jalb qilinishi ortadi, emotsional reaksiyalari kuchayadi, musiqa bo'lgan qiziqishi ortadi, bu esa o'z navbatida shaxsning estetik didi hamda musiqiy madaniyatining shakllanishiga xizmat qiladi.

Musiqa mashg'ulotlarida qo'llaniladigan AKT vositalari qatoriga multimedia taqdimotlar, audio yozuvlar, animatsiyalar, musiqa dasturlari (Virtual Piano, Chrome Music Lab, KaraFun Kids, MusiClock va boshqalar), interaktiv ritm o'yinlari, elektron notalar, sensorli qurilmalarda ishlovchi musiqiy ilovalar, raqamli cholg'ular, interaktiv doskalar kiradi, ushbu vositalar bolalarning yoshiga mos tarzda tanlanganida ularning kognitiv faolligini, tasavvurini, eshituv xotirasini va koordinatsiyasini rivojlantiradi, masalan Chrome Music Lab platformasining "Rhythm", "Song Maker", "Spectrogram" bo'limlari orqali bolalar ritmni takrorlash, ohang yaratish, tovush balandligini solishtirish, musiqiy tajriba o'tkazish imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu kabi o'yinli mashg'ulotlar orqali bola musiqa jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi, AKT vositalarining yana bir muhim afzalligi shundaki ular bolalarda mustaqil ijod qilishni rag'batlantiradi, masalan, planshet yoki interaktiv doska orqali bolalar qisqa ohanglar yaratib, ularni tinglab, qayta ishlash imkoniyatiga ega bo'ladilar, natijada ular musiqiy tafakkurini, eshituv sezgirligini rivojlantiradilar, musiqa mashg'ulotlarida AKTdan foydalanish tarbiyachining metodik faoliyatini ham yengillashtiradi, chunki elektron materiallar orqali turli mavzularga mos qo'shiqlar, raqs harakatlari, ritmik mashqlar, animatsion ko'rgazmalarni tayyorlash osonlashadi, shu bilan birga AKT tarbiyachidan raqamli kompetensiyani talab qiladi, ya'ni u interaktiv vositalardan foydalanishni, audio-video materiallar bilan ishlashni, musiqiy ilovalar orqali mashg'ulotlar tashkil etishni bilishi zarur.

Tarbiyachi AKTdan foydalanishda didaktik tamoyillarga amal qilishi lozim, ya'ni texnologiya vosita bo'lishi, maqsad emas, AKT ko'p vaqtni emas, sifatni oshirishi, bolaning yoshiga mos bo'lishi, interaktivlik jarayonni faol qilishi kerak, shuningdek, AKT ortiqcha tovushlar, yorqin effektlar bilan bolaning e'tiborini chalg'itmasligi, balki musiqiy idrokni chuqurlashtirishi zarur, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun musiqa mashg'ulotlarida AKTdan foydalanishning psixologik-pedagogik omillari ham muhim, chunki bola musiqani ko'rish, eshitish, harakat qilish orqali qabul qiladi, raqamli texnologiyalar aynan multimodal idrokni qo'llab-quvvatlaydi, bu esa musiqiy rivojlanishning tabiiy mexanizmlariga mos keladi, xalqaro tadqiqotlar AKT orqali musiqiy eshituvning rivojlanishi 20–40% ga tezlashishini, ritmik takrorlash ko'nikmalari 1,5–2 baravarga yaxshilanishini ko'rsatgan, O'zbekistonda esa so'nggi yillarda maktabgacha ta'lim tizimiga raqamli taqdimotlar, multimediali qo'shiqlar to'plami, "Ilm-Ziyo", "Maktabgacha raqamli platforma" kabi resurslar tatbiq etilmoqda, bu esa musiqa mashg'ulotlarida innovatsion yondashuvlarni keng qo'llashga imkon yaratmoqda.

Musiqa mashg'ulotlarida AKTdan foydalanishning amaliy natijalari sifatida bolalarda qo'shiqlarni eslab qolish tezligi oshishi, ritmik harakatlarni aniq bajarish, musiqa emotsional javob berishning kuchayishi, tovush farqlarini tez anglash, musiqiy tafakkur va tasavvurning kengayishi, ijodkorlik elementlarining namoyon bo'lishi qayd etiladi, raqamli texnologiyalar yordamida mashg'ulotlar yanada qiziqarli, rang-barang va o'yin shakliga mos bo'lib, har bir bola faollashadi, o'z fikrini erkin ifoda etadi, musiqa jarayonida o'zini namoyon qilish imkoniga ega bo'ladi, yakuniy xulosa shuki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida AKTdan foydalanish zamonaviy ta'limning ajralmas qismi bo'lib, u bolalarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda, ritm va eshituvni shakllantirishda, emotsional-estetik tarbiya berishda va ijodkorlikni rag'batlantirishda yuqori samaradorlikka ega, AKTdan oqilona foydalanish tarbiyachining kompetensiyasi, metodik yondashuvi va yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda

tashkil etilgan ta'lim jarayoni orqali amalga oshadi, natijada maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy rivojlanishi yanada sifatli, tizimli va samarali kechadi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida musiqa mashg'ulotlarida axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonining sifatini oshiruvchi muhim omil bo'lib, bolalarning musiqiy idroki, ritmi anglash, eshituv sezgirligi, emotsional va ijodiy rivojlanishini sezilarli darajada qo'llab-quvvatlaydi. AKT vositalari mashg'ulotlarni interaktiv, qiziqarli va samarali shaklga keltiradi, tarbiyachiga metodik jihatdan qulaylik yaratib, bolalarning o'quv jarayonidagi faolligini oshiradi. Raqamli resurslardan maqsadga muvofiq foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy ta'limini zamonaviy talablarga mos rivojlantirishga xizmat qiladi va tashkilotdagi ta'lim sifatini yanada yuksaltiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. Maktabgacha ta'lim vazirligi. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. Toshkent, 2021.
3. Qodirova F., Raxmonova N. Maktabgacha ta'lim metodikasi. – Toshkent: Fan, 2020.
4. Hamroyeva N. Maktabgacha yoshdagi bolalarda musiqiy tarbiya. – Toshkent, 2019.
5. Xodjayev A. Pedagogik texnologiyalar va innovatsion metodlar. – Toshkent, 2018.
6. Chrome Music Lab – Interaktiv musiqiy platforma (ta'limiy resurs sifatida).
7. Virtual Piano, MusiClock, o'yinli musiqiy ilovalar bo'yicha metodik tavsiyalar.